

Hướng dẫn sinh viên thực hành gõ đệm khi hát các ca khúc cho trẻ mầm non

Nguyễn Bích Hằng*

*Trường Đại học Đồng Tháp

Received: 12/3/2023; Accepted: 13/3/2023; Published: 5/4/2023

Abstract: Practicing accompaniment to songs for preschool children is one of the important contents in the program of Early Childhood Education. To be effective when performing songs and help students practice percussion practice skills, teachers need to provide basic musical knowledge so that students can practice well when singing songs to children. Kindergarten helps learners apply it to the teaching process, contributing to the implementation and promotion of effective training and education of the young generation in the field of aesthetic development.

Keywords: Music, percussion, preschool songs

1. Đặt vấn đề

“Âm nhạc là loại hình nghệ thuật phản ánh cuộc sống con người bằng âm thanh” [2]. Cùng với các loại hình nghệ thuật khác, âm nhạc xuất hiện từ rất lâu đời. Âm nhạc không chỉ là loại hình giải trí giúp con người quên đi mệt nhọc sau những giờ làm việc căng thẳng, mà từ lâu âm nhạc đã trở thành nhu cầu không thể thiếu trong đời sống tinh thần của con người.

Ở trường Mầm non, giảng dạy âm nhạc là một nội dung quan trọng. Ngoài việc giúp trẻ phát triển cảm xúc, phát triển tình cảm, trí tuệ, thẩm mỹ và phát triển ngôn ngữ thì bên cạnh đó, thông qua các bài hát còn giáo dục cho các trẻ biết yêu nghệ thuật, thể hiện tình cảm trong sáng, lành mạnh, phát triển năng lực trí tuệ làm cho thế giới tinh thần của trẻ thêm phong phú.

Trong chương trình giáo dục các kiến thức âm nhạc liên quan và kỹ năng gõ đệm khi hát các ca khúc thuộc lứa tuổi mầm non là vô cùng quan trọng. Cấu trúc của hoạt động âm nhạc gồm các nội dung như: ca hát, nghe nhạc, vận động theo nhạc và trò chơi âm nhạc theo chủ đề, chủ điểm. Trong các nội dung trên vận động theo nhạc là một trong những hoạt động gây hứng thú nhất cho trẻ mầm non bởi nội dung gõ đệm trong vận động âm nhạc góp phần tạo cho bài hát trở nên sinh động hơn, giúp sinh viên tự duy hơn trong những giờ học âm nhạc.

Tuy nhiên, để hát đúng giai điệu và lời ca đã khó thì gõ đệm sao cho đúng phách, nhịp, tiết tấu bài hát đó còn khó hơn. Điều này đòi hỏi sinh viên ngành giáo dục mầm non phải nắm vững kiến thức âm nhạc liên quan để có thể thực hành tốt kỹ năng gõ đệm và

áp dụng khi thực hành hát các bài hát mầm non làm sao cho bài hát trở nên cuốn hút hơn, hay hơn, nhịp nhàng và hấp dẫn người nghe hơn.

Bài viết dưới đây đưa ra cách hướng dẫn sinh viên gõ đệm khi hát các ca khúc mầm non [4]. Các ca khúc viết cho trẻ mầm non về hình thức âm nhạc có cấu trúc ngắn gọn, đa số được viết ở hình thức một đoạn, hai đoạn, trẻ dễ ghi nhớ, dễ hát và giai điệu cũng tương đối đơn giản giúp người học thuận tiện trong bước đầu tập làm quen với kỹ năng này.

2. Phương pháp thực hành gõ đệm các ca khúc mầm non

Trong chương trình giáo dục âm nhạc mầm non hiện hành, lĩnh vực giáo dục âm nhạc có các hình thức gõ đệm phổ biến như sau: gõ đệm theo nhịp, theo phách, tiết tấu. Tùy theo đặc điểm độ tuổi, khả năng hoạt động âm nhạc của trẻ và tính chất bài hát, mà chúng ta lựa chọn từng dạng vận động gõ đệm cho phù hợp và gây được hứng thú cho người nghe để tạo được hiệu quả hay cho một tác phẩm âm nhạc.

Qua thực tế giảng dạy chúng tôi nhận thấy sinh viên còn gặp khó khăn trong việc nhận biết và thực hành các hình thức gõ đệm. Nhằm khắc phục những khó khăn cho người học chúng tôi đã rút ra một số kinh nghiệm và thiết lập quy trình trong việc hướng dẫn sinh viên thực hành gõ đệm kết hợp bài hát cho trẻ mầm non như sau:

Bước 1: Nghiên cứu ca khúc

Bước 2. Tiến hành thực hành gõ đệm cho ca khúc

2.1. Nghiên cứu ca khúc

2.1.1: *Xác định nhịp:* Có rất nhiều loại nhịp khác nhau và những tác phẩm là ca khúc thông thường sử dụng một số loại nhịp đơn, nhịp phức như: 2/4; 4/4;

3/4; 3/8; 6/8; ít ca khúc sử dụng nhịp hỗn hợp 5/4, 7/4... và nhịp biến đổi [2]. Đối với ca khúc dành cho lứa tuổi mầm non đa số sử dụng loại nhịp 2/4, 3/4 và 4/4. Xác định loại nhịp là một trong những yếu tố đầu tiên để xác định số phách trong mỗi ô nhịp và đơn vị tính của mỗi phách làm tiền đề cho bước thực hành gõ đệm.

2.1.2. Xác định giọng: Muốn xác định giọng của một ca khúc hay một đoạn nhạc chúng ta cần dựa vào những dấu hiệu nhận biết cơ bản như sau:

- **Thứ nhất:** dựa vào những dấu hóa trên hóa biểu và những dấu hóa bất thường;

- **Thứ hai:** dựa vào cấu trúc câu, đoạn của giai điệu và căn cứ vào âm kết của bài có phải là âm ổn định hay không ổn định;

- **Thứ ba:** xác định giọng theo các dấu hóa trên hóa biểu [2].

Ở đây chúng tôi chọn bài hát *Thật là hay* [4] của nhạc sĩ Hoàng Lân làm ví dụ dẫn chứng minh họa.

Bài hát *Thật là hay* được viết ở nhịp 2/4 (nhịp có 2 phách, mỗi phách có giá trị bằng một nốt đen. Phách 1 là mạnh, phách 2 là phách nhẹ). Ở hóa biểu không có dấu hóa, không xuất hiện dấu hóa bất thường trong suốt bài hát. Ô nhịp cuối bài hát kết thúc ở nốt Đô (âm chủ). Như vậy, chúng ta xác định bài hát được viết ở giọng Đô trưởng.

2.1.3. Phân tích hình thức, cấu trúc âm nhạc: Bài hát *Thật là hay* của nhạc sĩ Hoàng Lân là bài hát được viết ở hình thức một đoạn đơn, bài hát gồm gồm bốn câu nhạc.

2.1.4. Nhận biết note nhạc trên khuôn, xử lí cao độ, trường độ, tiết tấu.

2.1.5. Tập hát đúng giai điệu và thuộc lời bài hát

2.2. Tiến hành thực hành gõ đệm cho ca khúc

2.2.1. Tập gõ đệm riêng từng cách vỗ tay cho thuần thục: gõ đệm theo nhịp, gõ đệm theo phách, gõ đệm tiết tấu)

* Nhịp: là sự xuất hiện của một phách mạnh và một phách mạnh vừa, khi gõ theo nhịp thì người ta đập vào phách mạnh và nhắc lên ở phách mạnh vừa.

* Phách: là đơn vị tính thời gian trong âm nhạc, khi vừa hát vừa gõ đệm đều đặn thì thời gian của mỗi lần gõ như vậy gọi là phách.

* Tiết tấu: là sự thể hiện độ dài, mạnh của các âm trong nhịp phách.

2.2.2. Xác định ca từ ứng với từng động tác gõ đệm và đánh dấu vào các ca từ đó.

* Ví dụ 1: ứng dụng gõ đệm theo nhịp cho Trích hai câu đầu trong bài hát *Thật là hay* của tác giả Hoàng Lân

Nghe véo von trong vòm cây
họa mi với chim oanh.
Hai chú chim cao giọng hót,
hót líu lo vang lừng.

* Ví dụ 2: : ứng dụng gõ đệm theo phách cho Trích hai câu đầu trong bài hát *Thật là hay* của tác giả Hoàng Lân

Nghe véo von trong vòm cây
họa mi với chim oanh.
Hai chú chim cao giọng hót,
hót líu lo vang lừng.

* Ví dụ 3: : ứng dụng gõ đệm theo tiết tấu cho Trích hai câu đầu trong bài hát *Thật là hay* của tác giả Hoàng Lân

Nghe véo von trong vòm cây
họa mi với chim oanh.
Hai chú chim cao giọng hót,
hót líu lo vang lừng.

2.2.3. Thực hiện gõ đệm ghép với lời ca (vừa hát, vừa gõ đệm theo từng câu ngắn, ở bước này sinh viên thực hiện chậm và đều giữ nhịp).

2.2.4. Thực hiện hát kết hợp gõ đệm hoàn chỉnh bài hát.

Lưu ý: Để luyện tập kỹ năng gõ đệm, sinh viên cần thực hiện gõ đệm một cách cho nhiều câu hát và gõ đệm nhiều cách cho một câu hát.

Sau khi hát kết hợp gõ đệm hoàn chỉnh bài hát, để tạo sự hấp dẫn và thu hút có thể hát kết hợp gõ đệm với nhiều nhạc cụ gõ khác nhau một cách linh hoạt và phong phú. Chúng ta có thể sử dụng những nhạc cụ gõ có sẵn hoặc các nhạc cụ gõ tự tạo như: thanh phách, trống lắc, gáo dừa, chai, lon,... Trong quá trình thực hiện gõ đệm, sinh viên cần linh động và luôn tạo sự đa dạng trong các hình thức thể hiện. Cùng một cách gõ đệm, chúng ta có thể cho từng nhóm sử dụng mỗi loại nhạc cụ gõ khác nhau làm sao gây được hứng thú cho người nghe và tạo được hiệu

qua hay cho một tác phẩm âm nhạc.

3. Kết luận

Âm nhạc có vai trò và vị trí vô cùng quan trọng trong việc giáo dục và hình thành nhân cách cho trẻ mầm non. Để âm nhạc có thể dễ dàng tiếp cận hơn với trẻ thì ngoài các hoạt động nghe hát, ca hát, trò chơi âm nhạc, vận động theo nhạc trong đó nội dung gõ đệm khi hát các ca khúc mầm non sẽ giúp cho bài hát trở nên hay hơn, nhịp nhàng và hấp dẫn người học hơn khi thực hiện kỹ năng này. Thực hành gõ đệm khi hát các ca khúc mầm non là công việc tương chừng đơn giản nhưng thực tế cho thấy khi tiến hành thật không phải dễ dàng. Để làm được việc này đòi hỏi người học ngoài việc phải có kiến thức về nhạc lý cơ bản và phân tích tác phẩm. Bên cạnh đó, cần phải dành nhiều thời gian để rèn luyện thực hành kỹ năng

gõ đệm một cách thành thạo và linh hoạt phù hợp với từng ca khúc. Hình thức vỗ khác nhau sẽ tạo nên sự đa dạng, màu sắc và gây được hứng thú cho người nghe, tạo được hiệu quả hay cho một tác phẩm âm nhạc và đây cũng là điều người học cần phải không ngừng nghiên cứu, tìm tòi, học hỏi và hướng đến.

Tài liệu tham khảo

1. Nguyễn Thị Nhung (1995), *Hình thức thể loại âm nhạc*, Nxb Âm nhạc, Hà Nội.

2. Đỗ Hải Lễ (2003), *Lý thuyết cơ bản về âm nhạc*, Nhà in Khoa học và Công nghệ Hà Nội xuất bản, Hà Nội.

3. Nguyễn Hoàn Thông (1998), *Âm nhạc và Phương pháp giáo dục âm nhạc*, Nxb Giáo dục.

4. Hoàng Văn Yên (1995), *Trẻ thơ hát*, Nxb Âm nhạc

Giải nhanh một số bài tập vật lý lớp 12... (tiếp theo trang 14)

có phương trình: $x = 3 \cos(10\pi - \frac{5\pi}{6}) \text{cm}$.

Viết phương trình của thành phần dao động thứ hai ?

A. $x_2 = 8 \cos(10\pi - \frac{5\pi}{6}) \text{cm}$

B. $x_2 = 8 \cos(10\pi + \frac{5\pi}{6}) \text{cm}$

C. $x_2 = 8\sqrt{2} \cos(10\pi - \frac{5\pi}{6}) \text{cm}$

D. $x_2 = 8\sqrt{2} \cos(10\pi - \frac{\pi}{6}) \text{cm}$

2.6. Trên mặt chất lỏng có hai nguồn kết hợp dao động với phương trình: $u_1 = u_2 = 2 \cos 20\pi t \text{ cm}$. Sóng truyền với tốc độ 20 cm/s và cho rằng biên độ sóng không đổi trong quá trình truyền sóng. M là một điểm cách hai nguồn lần lượt là 10 cm ; 12,5 cm. Phương trình sóng tổng hợp tại M là:

A. $u = 2 \cos 20\pi t \text{ (cm)}$

B. $u = 2 \cos(20\pi t - \frac{\pi}{4}) \text{ (cm)}$

C. $u = 2 \cos(20\pi t + \frac{\pi}{2}) \text{ (cm)}$

D. $u = 2 \cos(20\pi t + \frac{\pi}{6}) \text{ (cm)}$

Chủ đề 3: Tìm giá trị tức thời của phương trình hàm cos

3.1 Dao động cơ học

Bài toán 1: Vật dao động điều hòa có phương trình: $x = A \cos(\omega t + \varphi)$, tại thời điểm t vật có li độ x_0 và đang giảm (đang tăng). Tìm li độ của vật sau đó một khoảng thời gian Δt ?

$$x = A \cos \left[\pm \arccos \left(\frac{x_0}{A} \right) + \omega \cdot \Delta t \right] \quad (1)$$

Trên công thức (1):

+ Chọn dấu (+) nếu vật có li độ x_0 và đang giảm (*chuyển động ngược chiều dương*)

+ Chọn dấu (-) nếu vật có li độ x_0 và đang tăng (*chuyển động cùng chiều dương*)

3. Kết luận

Vận dụng phương pháp giải nhanh một số bài tập vật lý lớp 12 bằng máy tính casio giúp GV có được sự thành thạo, tự tin khi sử dụng MTBT và thực hiện tốt, hiệu quả công tác hướng dẫn HS sử dụng MTBT giúp HS tự tin; ứng dụng tốt, hiệu quả MTBT để giải các bài tập Vật lý nói riêng và các môn Toán, Lý, Hóa, Sinh nói chung. Qua hoạt động học tập HS tham gia đội tuyển “HS giỏi MTBT” đạt kết quả rất đáng khích lệ góp phần nâng cao chất lượng học toán của nhà trường THPT.

Tài liệu tham khảo

1. Đề thi và đáp án HSG máy tính cầm tay của Bộ GD&ĐT các năm 2011, 2012, 2013, 2014 môn Vật lý.

2. GIẢI TOÁN: Toán, Lý, Hóa và Sinh học với máy tính CASIO Fx-570VN Plus